

לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/eag-2015-en

מבט על החינוך 2015 אינדיקטורי OECD

תקציר בעברית

בשוק העבודה ובחיים, השכלה שווה את המאמץ...

בממוצע, יותר מ-80% מהמבוגרים בעלי ההשכלה השלישנית מועסקים, זאת בהשוואה ליותר מ-70% מבעלי ההשכלה התיכונית או ההשכלה העל-תיכונית הלא שלישונית, ופחות מ-60% מהמבוגרים ללא השכלה תיכונית. מבוגרים בעלי השכלה שלישונית גם משתכרים כ-60% יותר, בממוצע, ממבוגרים שרמת ההשכלה הגבוהה ביותר שלהם היא השכלה תיכונית. ככלל, שיעורי התעסוקה והשכר עולים ככל שעולים רמת השכלתו של המבוגר וכישוריו. אך שוק העבודה עדיין מתייחס לדיפלומה או לתואר כאל אינדיקציה ראשונית לכישוריו של עובד.

אין ספק כי יותר ויותר מבוגרים צעירים במדינות OECD חושבים על יתרונות אלה בבואם לרכוש השכלה שלישונית. בממוצע בקרב מדינות ה-OECD וישויות תת-לאומיות שהשתתפו בסקר מיומנויות הבוגרים (PIAAC), ב-2012, 22% מבני 25 - 34 שאינם סטודנטים - ובקוריאה 47% מקבוצה זו - רכשו השכלה שלישונית גם אם הוריהם לא רכשו כזו. בקרב אנשים אלה, שהם "דור ראשון של בעלי השכלה שלישונית" ומבוגרים בעלי השכלה שלישונית שגם הוריהם רכשו השכלה שלישונית, שיעורי התעסוקה דומים ותחומי הלימוד שלהם דומים. עולה מכך שכלל אין זה חיסרון להיות הראשון במשפחה שרכש השכלה שלישונית.

מן הנתונים גם עולה כי על אף ששיעור הנכנסים לתכניות לימודים לתואר ראשון גבוה בהרבה משיעור הכניסה לתכניות ללימודי תואר שני או שלישי, הרי שבהשוואה לבעלי תואר ראשון בלבד, למבוגרים בעלי תואר מוסמך יש הזדמנויות רבות יותר בשוק העבודה. מבוגרים מועסקים בעלי תואר ראשון או תואר שווה ערך משתכרים כ-60% יותר ממבוגרים מועסקים בעלי השכלה תיכונית, אך שכרם של בעלי תואר מוסמך, דוקטור או שווה ערך גבוה יותר מפי שניים.

ואולם, יתרונות ההשכלה אינם כספיים בלבד. סביר יותר שמבוגרים שרכשו השכלה גבוהה ידווחו על בריאות תקינה, על השתתפות בפעילויות התנדבות, על מתן אמון באחרים, ועל כך שהם מרגישים שיש להם אמירה בממשל. במילים אחרות, מבוגרים משכילים יותר נוטים להיות מעורבים יותר בעולם שמסביבם.

...אך בכל זאת קיים עדיין אי שוויון

למרות הצטמצמות הפערים המגדריים - ואף היפוכם - בהישגים הלימודיים, מוסיף להיות ייצוג בחסר של נשים בתחומי השכלה מסוימים, כגון מדעים, טכנולוגיה, הנדסה ומתמטיקה (STEM). לנשים צעירות סיכויים פחותים מאלה של גברים צעירים להיות מועסקות, אף כי הפער המגדרי בתעסוקה צר בהרבה בקרב מבוגרים צעירים בעלי השכלה שלישונית מאשר בקרב בעלי רמת השכלה נמוכה יותר.

הנתונים מראים גם כי את ההשפעה החזקה ביותר על השכר יש להישגיו בלימודים של המבוגר עצמו. למבוגרים בעלי השכלה שלישונית 23 נקודות אחוז סיכוי גבוה יותר להיות בין 25% המבוגרים בעלי המשכורות הגבוהות ביותר (במשכורות חודשיות) בהשוואה למבוגרים שרמת ההשכלה הגבוהה ביותר שלהם היא תיכונית או על-תיכון לא שלישונית.

בין השנים 2010 - 2012, במדינות OECD רבות נרשמה ירידה בהוצאה הציבורית על השכלה

סקטור החינוך הרגיש תגובה מאוחרת למשבר הכלכלי שפקד את העולם ב-2008. בין השנים 2010 - 2012, כשהתמ"ג החל לעלות לאחר ההאטה, ההוצאה הציבורית על מוסדות השכלה ירדה ביותר מאשר באחת מכל שלוש מדינות OECD.

המשבר הכלכלי של 2008 השפיע ישירות גם על משכורות המורים בבתי הספר היסודיים והתיכוניים. בשנים שמיד לאחר המשבר, למרות שבמדינות אחדות כבר החלה התאוששות איטית, משכורות המורים הוקפאו או קוצצו, באופן שגרם לכך שמספר המדינות שהציגו עלייה במשכורות, במונחים ריאליים, בין השנים 2008 - 2013, התכווץ לאחת מכל שתי מדינות OECD. מגמות אלה לא עשו דבר לצמצום פערי השכר הניכרים בין מורים לבין עובדים אחרים בעלי השכלה דומה. בממוצע במדינות OECD, גננות ומורים ביסודי משתכרים 78% ממשכורתו של עובד בעל השכלה דומה, שעובד במשרה מלאה שנה שלמה, מורי חטיבת ביניים משתכרים 80% ומורים בתיכון משתכרים 82% ממשכורת בסיס זו. משכורות לא תחרותיות אלה יקשו עוד יותר למשוך את המועמדים הטובים ביותר למקצוע ההוראה.

קיצוצים במימון יכולים גם לאיים על השתלמויות מקצועיות של מורים. נתוני PISA חושפים כי למרות ההשקעה הגוברת בטכנולוגיות מידע ותקשורת (ICT) לבתי ספר, מורים אינם משתמשים בכלים אלה באופן שיטתי. ואכן, מורים שהשתתפו במחקר הבינלאומי של OECD בנושא הוראה ולמידה (TALIS) דיווחו כי אחד התחומים שבהם דרושה להם הכמות הרבה ביותר של השתלמות מקצועית הוא פיתוח כישורי טכנולוגיות מידע ותקשורת להוראה.

ממצאים נוספים

- ב-2012, מדינות OECD הוציאו בממוצע 5.3% מהתמ"ג שלהן על מוסדות השכלה יסודית עד שלישונית. 11 מדינות שנתונייהן זמינים הוציאו יותר מ-6% מהתמ"ג שלהן.
- השכלה ממומנת על פי רוב בכספי ציבור, אך מוסדות שלישוניים מקבלים את החלק הגדול ביותר של הכספים ממקורות פרטיים. בין השנים 2000 - 2012, פחת חלקו הממוצע של המימון הציבורי למוסדות להשכלה גבוהה מ-69% בשנת 2000 ל-64% בשנת 2012.
- ההשכלה לגיל הרך מועילה במיוחד לתלמידים בעלי רקע הגירה.
- בכל המדינות והמשקים שהשתתפו ב-2012 בתכנית הבינלאומית של ה-OECD להערכת הישגי התלמידים (PISA), הפער המגדרי בקריאה צר יותר בקריאה דיגיטלית בהשוואה לקריאה מודפסת. בנות מצליחות יותר מבנים ומשיגות בממוצע 26 נקודות יותר בקריאה דיגיטלית, בהשוואה לממוצע של 38 נקודות - ששווה ערך לכשנת לימודים אחד - בקריאה מודפסת.
- כ-77% מהמבוגרים בעלי השכלה מקצועית תיכונית או על-תיכונית לא שלישונית מועסקים - שיעור שגבוה ב-7 נקודות אחוז מהשיעור בקרב מבוגרים בעלי השכלה תיכונית כללית.
- אחד מכל חמישה בני 20 - 24 אינו מועסק, אינו לומד ואינו משתתף בהדרכה.
- כ-57% מהמבוגרים המועסקים בעלי כישורים טובים בטכנולוגיות מידע ותקשורת ובפתרון בעיות משתתפים בתכניות השכלה פורמליות ו/או בלתי פורמליות במימון המעסיק. בתכניות אלה משתתפים רק 9% מהמבוגרים שאינם יודעים להשתמש במחשב ואין להם מיומנויות פתרון בעיות.
- קיים מתאם בין כיתות גדולות יותר לבין פחות זמן שמוקדש להוראה ולמידה, וזמן רב יותר שמוקדש לשמירה על הסדר בכיתה. תלמיד אחד נוסף לכיתה ממוצעת גורם לירידה של 0.5 נקודות אחוז בזמן המוקדש לפעילויות הוראה ולמידה.
- כוח ההוראה במדינות OECD מזדקן: ב-2013, 36% מהמורים בבתי הספר התיכוניים היו בני 50 לפחות. פרופורציה זו עלתה ב-3 נקודות אחוז בין השנים 2005 - 2013, בממוצע בקרב המדינות בעלי נתונים ברי השוואה.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת www.oecd.org/bookshop

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל: rights@oecd.org, או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

תר האינטרנט שלנו www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2015), *Education at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2015-en